

TRƯỜNG ĐẠI HỌC BÁCH KHOA HÀ NỘI
HANOI UNIVERSITY OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

CHƯƠNG VIII:

NHỮNG VẤN ĐỀ CHÍNH TRỊ - XÃ HỘI CÓ TÍNH QUY LUẬT TRONG TIẾN TRÌNH CÁCH MẠNG XÃ HỘI CHỦ NGHĨA

ThS Nguyễn Thị Phương Dung

dung.nguyenthiphuong2@hust.edu.vn | 0965 872 186

Mã Học phần: SSH1120

Vấn đề trong tiến trình Cách mạng XHCN

- 1. Xây dựng nền dân chủ XHCN**
2. Xây dựng nền văn hóa XHCN
3. Giải quyết vấn đề dân tộc, tôn giáo

Câu hỏi: Trình bày quan điểm của chủ nghĩa Mác-Lênin về dân chủ và đặc trưng của nền dân chủ Xã hội chủ nghĩa? Đặc trưng nào là quan trọng nhất, vì sao? (3 điểm)

Gợi ý:

- Nêu quan điểm về dân chủ
- Khái niệm về nền dân chủ
- Phân tích các đặc trưng của nền dân chủ XHCN
- Chỉ ra đặc trưng quan trọng nhất

1. Quan điểm về dân chủ

- Xét theo nghĩa rộng, **“dân chủ” là quyền lực thuộc về nhân dân.**
- Quan điểm dân chủ **có từ rất sớm, thay đổi và phát triển** theo các hình thái kinh tế - xã hội
- **Quan điểm “dân chủ” đều dựa trên 2 vấn đề:**
  - Xác lập vị trí của người dân trong xã hội
  - Cơ chế để dân thực hiện quyền làm chủ -> gắn liền với tính giai cấp, không có dân chủ chung chung

2. Khái niệm về nền dân chủ

V.I. Lênin cho rằng: “Chế độ dân chủ là một hình thức nhà nước, một trong những hình thái của nhà nước. Cho nên, cũng như mọi nhà nước, chế độ dân chủ là việc thi hành có tổ chức, có hệ thống sự cưỡng bức đối với người ta”.

⇒Nghĩa là:

- nền dân chủ là một **phạm trù chính trị**
- Cụ thể hóa quan điểm dân chủ thành thể chế, thiết chế (**pháp luật, cơ chế, chính sách...**) của nhà nước để đảm bảo thực thi trong thực tiễn
- Mục tiêu cuối cùng là **giải phóng con người, đưa người dân lên làm chủ.**

3. Đặc trưng của nền dân chủ xã hội chủ nghĩa

Đặc trưng của nền
dân chủ XHCN

```
graph LR; A[Đặc trưng của nền dân chủ XHCN] --- B[Chính trị - xã hội]; A --- C[Kinh tế];
```

Chính trị - xã hội

Kinh tế

3. Đặc trưng của nền dân chủ xã hội chủ nghĩa

Về chính trị - xã hội

Bản chất:

mang bản chất GCCN, GCCN làm chủ, Nhà nước do ĐCS cầm quyền

Nguyên tắc:

tập trung dân chủ

Phạm vi:

rộng khắp, thu hút mọi thành phần NDLDĐ tham gia vào hệ thống chính trị

Tính chất:

tính nhân dân rộng rãi, tính dân tộc sâu sắc

3. Đặc trưng của nền dân chủ xã hội chủ nghĩa

Đặc trưng		Nền dân chủ XHCN	Nền dân chủ TBCN
Về chính trị - xã hội	Bản chất	GC công nhân làm chủ ĐCS cầm quyền	GC tư sản thống trị Các đảng phái tư sản tranh cử lên nắm quyền
	Nguyên tắc	Dân chủ tập trung	Dân chủ đại diện
	Phạm vi	Thu hút mọi thành phần tham gia	Đại diện theo các nhóm xã hội
	Tính chất	Tính nhân dân rộng rãi, tính dân tộc sâu sắc	Nước lớn tăng cường áp đặt, chi phối nước bé

3. Đặc trưng của nền dân chủ xã hội chủ nghĩa

Về kinh tế

```
graph TD; A[Về kinh tế] --> B[Dựa trên chế độ công hữu TLSX.]; A --> C[Dựa trên chế độ phân phối theo mức đóng góp lao động];
```

Dựa trên chế độ công hữu TLSX.

TLSX (đất đai, tài nguyên, bản quyền, sáng chế...) không thuộc về một giai cấp nào, một nhóm người nào mà thuộc sở hữu toàn dân

Dựa trên chế độ phân phối theo mức đóng góp lao động

Ai làm nhiều hưởng nhiều, ai làm ít hưởng ít

3. Đặc trưng của nền dân chủ xã hội chủ nghĩa

Đặc trưng		Nền dân chủ XHCN	Nền dân chủ TBCN
Về chính trị - xã hội	Bản chất	GC công nhân làm chủ ĐCS cầm quyền	GC tư sản thống trị Các đảng phái tư sản tranh cử lên nắm quyền
	Nguyên tắc	Dân chủ tập trung	Dân chủ đại diện
	Phạm vi	Thu hút mọi thành phần tham gia	Đại diện theo các nhóm xã hội
	Tính chất	Tính nhân dân rộng rãi, tính dân tộc sâu sắc	Nước lớn tăng cường áp đặt, chi phối nước bé
Về kinh tế	Sở hữu	Dựa trên chế độ Công hữu TLSX	Dựa trên chế độ Tư hữu TLSX
	Phân phối	Dựa trên lao động là chủ yếu	Dựa trên vốn góp là chủ yếu

Câu hỏi: Trình bày quan điểm của chủ nghĩa Mác-Lênin về dân chủ và đặc trưng của nền dân chủ Xã hội chủ nghĩa? Đặc trưng nào là quan trọng nhất, vì sao? (3 điểm)

Gợi ý:

- **Nêu quan điểm “dân chủ” là quyền lực thuộc về nhân dân.**
  - **Khái niệm về nền dân chủ:** là một phạm trù chính trị mang bản chất giai cấp, gắn với nhà nước trong những điều kiện lịch sử cụ thể của xã hội và là sự cụ thể hóa các quan điểm dân chủ thành các thể chế, thiết chế Nhà nước (pháp luật, cơ chế, chính sách...) nhằm đảm bảo việc thực thi trong thực tiễn.
  - **Phân tích các đặc trưng của nền dân chủ XHCN**
    - + Về chính trị - xã hội (bản chất, nguyên tắc, phạm vi, tính chất)
    - + Về kinh tế (chế độ công hữu, phân phối theo lao động)
- => Kết luận: nền dân chủ XHCN tiến bộ vượt bậc vì mục tiêu là giải phóng con người triệt để,** còn về thực tiễn vẫn đang trong quá trình thực hiện
- **Chỉ ra đặc trưng quan trọng nhất: đặc trưng về kinh tế** (TLSX thuộc về công hữu)